

ПОРЯДОК проведення оцінки рівня небезпеки впливу вібрації на працівника

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм проведення оцінки рівня небезпеки впливу вібрації на працівника.

2. Цей Порядок поширюється на всі види трудової діяльності, при яких працівники зазнають або можуть зазнавати впливу вібрації на роботі.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у таких значеннях:

локальна вібрація – механічна вібрація, що передається через систему «кисть-рука» і обумовлює небезпеку для здоров'я і безпеки працівників, зокрема, спричиняє судинні розлади, захворювання кісток і суглобів, неврологічні і м'язові розлади;

загальна вібрація – механічна вібрація, яка передається на людське тіло в цілому і створює небезпеку для здоров'я і безпеки працівників, зокрема, спричиняє захворювання у нижній частині спини та травми хребта.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Державних санітарних нормах виробничої загальної та локальної вібрації, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 39 (далі – ДСН 3.3.6.039-99), інших нормативно-правових актах.

II. Оцінка та вимірювання рівня небезпеки впливу вібрації на працівника

1. Роботодавець забезпечує проведення оцінки та вимірювання рівнів вібрації, що діє на працівників.

2. Роботодавець забезпечує проведення оцінки рівня експозиції виробничої вібрації шляхом спостереження за конкретними робочими операціями з урахуванням відповідної інформації про очікувану амплітуду вібрації, створеної обладнанням, або його певним типом, що застосовується під час робочого процесу, в тому числі інформації, що вказується виробником у технічній документації до обладнання.

Оцінку вібрації слід відрізнити від вимірювання вібрації, для якого необхідне використання конкретних засобів вимірювання і відповідної методики.

3. Оцінка і вимірювання рівнів вібрації, проводиться лабораторією, акредитованою на проведення гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, зокрема вібрації, в строки, передбачені колективним договором, але не рідше ніж один раз на п'ять років.

Оцінка і вимірювання рівнів вібрації проводяться позапланово у разі змін в умовах праці, які змінюють ступінь впливу вібрації на працівників, за результатами спостереження за станом здоров'я працівників або відповідно до нових наукових досягнень у цій сфері.

4. При проведенні оцінки рівня безпеки впливу вібрації враховується:

1) рівень, тип та тривалість впливу вібрації, у тому числі імпульсної вібрації або окремих поштовхів;

2) граничні та робочі рівні виробничої вібрації, затверджені МОЗ, та гранично допустимі величини параметрів виробничої вібрації відповідно до ДСН 3.3.6.039-99;

3) будь-який вплив вібрації на безпеку та здоров'я працівників, особливо тих, хто піддається підвищеному ризику;

4) будь-який непрямий вплив на безпеку працівників, зумовлений взаємодією виробничої вібрації з обладнанням на робочому місці або іншим виробничим обладнанням;

5) інформацію, надану виробниками робочого обладнання відповідно до законодавства;

6) наявність обладнання, розробленого для зменшення рівнів впливу виробничої вібрації;

7) особливі умови праці, наприклад робота при низькій температурі повітря робочої зони і поверхонь обладнання;

8) інформацію, отриману за результатами медичних спостережень, у тому числі оприлюднену інформацію (у разі наявності).

5. За результатами оцінки рівня небезпеки щодо впливу вібрації на робочих місцях, проведеної відповідно до пунктів 1 – 4 цього розділу, та, у разі виявлення такої небезпеки, роботодавець вживає відповідних заходів, передбачених законодавством.

Дані, отримані за результатами оцінки або вимірювання рівня впливу вібрації, оформлюються у вигляді протоколу проведення досліджень вібрації (далі – протокол), за формою, визначеною у додатку 10 до Порядку атестації лабораторій на проведення гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України 29 травня 2018 року № 784/1012, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 серпня 2018 року за № 905/32357.

III. Оцінка та вимірювання параметрів впливу локальної вібрації на працівника

1. Метод оцінки експозиції локальної вібрації, що передається на руки працівників, базується на обліку сумарного впливу протягом робочого дня, наведеного до восьмигодинного періоду A (8 год.), вираженого у вигляді квадратного кореня із суми квадратів (rms) (загальна величина) величин віброприскорення, зважених за частотою та визначених за трьома ортогональними осями a_{hwX} , a_{hwY} , a_{hwZ} , як це встановлено в Розділах 4 та 5 та Додатку А ДСТУ EN ISO 5349-1:2005 «Вібрація механічна вимірювання та оцінювання впливу на людину локальної вібрації Частина 1. Загальні вимоги (EN ISO 5349-1:2001, IDT)».

Рівень експозиції визначається на основі оцінки інформації, наданої виробниками, за рівнем вібрації робочого обладнання, встановленого на підставі спостережень за виконанням певних видів роботи або результатів вимірювань.

2. У випадку, коли вимірювання проводяться відповідно до пункту 1 розділу II цього Порядку:

1) до списку використовуваних методів включається відбір проб щодо персонального впливу механічної вібрації на працівника, який має репрезентативний характер, застосовувані методи та вимірювальне обладнання адаптуються до певних характеристик механічної вібрації, що підлягають вимірюванню, до навколишніх умов та характеристик вимірювального приладу, відповідно до ДСТУ EN ISO 5349-2:2005 Вібрація механічна. Вимірювання та оцінювання впливу на людину локальної вібрації. Частина 2. Практична настанова з вимірювання на робочому місці (EN ISO 5349-2:2001, IDT).

2) у разі використання пристроїв, утримуються одночасно двома руками, вимірювання проводяться на кожній руці окремо. Величина експозиції

визначається з більшої величини для двох рук; інформація по другій руці наводиться у протоколі.

3. Підпункт 4 пункту 4 розділу II цього Порядку застосовується у випадках, коли виробнича вібрація впливає на керування засобами регулювання або показники індикаторів та коли виробнича вібрація має негативний вплив на стабільність конструкцій або надійність з'єднань.

4. Застосування засобів індивідуального захисту від локальної вібрації є складовою частиною програми заходів, спрямованих на усунення або зниження впливу вібрації.

IV. Оцінка та вимірювання параметрів впливу загальної вібрації на працівника

1. Оцінка рівня впливу механічної вібрації заснована на розрахунку впливу протягом робочого дня А (8 год.), вираженого у вигляді еквівалентного безперервного прискорення протягом восьмигодинного періоду, визначена як найбільша величина (rms), або найбільша величина дози вібрації (при віброприскореннях, зважених за частотою визначених за трьома ортогональними осями $1,4a_{wx}$, $1,4a_{wy}$, a_{wz} для працівника, який сидить або стоїть), відповідно до розділів 5, 6 і 7 та Додатків А і В до стандарту ДСТУ ISO 2631-1:2004 «Вібрація та удар механічні. Оцінка впливу загальної вібрації на людину. Частина 1. Загальні вимоги (ISO 2631-1:1997, IDT)».

Рівень експозиції визначається на основі оцінки інформації, що вказується виробником у технічній документації до обладнання, за рівнем вібрації робочого обладнання, встановленого на підставі спостережень за виконанням певних видів роботи або результатів вимірювань.

Для морських суден можливо враховувати лише вібрацію частотою понад 1 Гц.

2. У випадку, коли вимірювання проводяться відповідно до пункту 1 розділу II цього Порядку, до методів, що використовуються, відноситься дослідження щодо персонального впливу механічної вібрації на працівника, яке має репрезентативний характер. Методи, що застосовуються, та адаптуються до певних характеристик механічної вібрації, що підлягають вимірюванню, до навколишніх умов і характеристик вимірювального приладу.

3. Підпункт 4 пункту 4 розділу II цього Порядку стосується випадків коли механічна вібрація впливає на керування засобами регулювання або показники індикаторів та коли механічна вібрація впливає на стабільність конструкцій або надійність з'єднань.

4. Підпункт 7 пункту 4 розділу II цього Порядку застосовується також у випадках, коли, виходячи з виду діяльності, працівникові зручніше користуватись стаціонарним обладнанням під відповідальність роботодавця.

Вплив загальної вібрації на працівника у таких умовах знижується до рівня, близького до рівня вібрації, обумовленої завданнями і умовами роботи обладнання за виключенням форс-мажорних ситуацій.

**Генеральний директор
Директорату громадського здоров'я
та профілактики захворювань**

Олексій ДАНИЛЕНКО